साप्ताहिक
आर्य व्रत
आवाज सर्वसामान्य जनतेचा !

◎ जालना ■ वर्ष २ रे ■ अंक ११ वा ■ सोमवार, ५ ऑक्टोबर २०२६ ◎ किमंत ३ रुपये ◎ पाने ४

संपादक : अनिल शिवाजी खरगे सहसंपादक : भारती प्रभाकर भोज (खरगे) RNI : MHMAR/25/A0711

दुष्काळाच्या पार्श्वभूमीवर नाथसागरात ७९.१५ टक्के पाणीसाठा

पाणी नियोजनाचे मोठे आव्हान

पैठण तालुका दुष्काळग्रस्त यादीत; ४ ऑक्टोबरला पाणीपातळी १५१७.९६ फूट, जिवंत पाणीसाठा १७१८.४०३ दलघमी

पैठण । प्रतिनिधी - राज्यातील अनेक भागांमध्ये पावसाने ओढ दिल्याने निर्माण झालेल्या दुष्काळी परिस्थितीच्या पार्श्वभूमीवर पैठण येथील नाथसागर जलाशयातील पाणीसाठ्याकडे आता विशेष लक्ष लागले आहे. राज्य शासनाने २६५ तालुक्यांत दुष्काळ जाहीर केला असून, त्यामध्ये पैठण तालुक्याचाही समावेश आहे. या पार्श्वभूमीवर नाथसागरातील उपलब्ध पाण्याचे नियोजन महत्त्वाचे ठरणार आहे.

दि. ४ ऑक्टोबर २०२६ रोजी सकाळी ६ वाजता नाथसागर जलाशयाची पाणीपातळी १५१७.९६ फूट (४६२.६७४ मीटर) इतकी नोंदविण्यात आली. जलाशयातील एकूण पाणीसाठा २४५६.५०९ दलघमी, तर जिवंत पाणीसाठा १७१८.४०३ दलघमी असून जलाशयातील पाणीसाठ्याची टक्केवारी ७९.१५ टक्के आहे.

मात्र, गतवर्षी याच दिवशी जलाशयातील उपयुक्त पाणीसाठा २१५१.८३० दलघमी म्हणजेच ९९.१२ टक्के होता. त्यामुळे यंदाच्या स्थितीची गतवर्षीशी तुलना केली असता उपलब्ध पाणीसाठ्यात लक्षणीय फरक दिसून येतो.

यंदा पावसाची स्थितीही समाधानकारक राहिलेली नाही. ४ ऑक्टोबर रोजी जलाशय परिसरात पर्जन्यमान शून्य मिलीमीटर नोंदले गेले असून, १ जून २०२६ पासून आतापर्यंत एकूण २२० मिलीमीटर पाऊस नोंदविण्यात आला आहे.

दरम्यान, ४ ऑक्टोबर रोजी जलाशयात पाण्याची आवक शून्य क्युसेक होती. जायकवाडीचा उजवा व डावा कालवा, जलविद्युत केंद्र तसेच सांडवा यांचा विसर्गही शून्य क्युसेक नोंदविण्यात आला आहे.

१ जून २०२६ पासून आतापर्यंत नाथसागर जलाशयात एकूण १८८६.८१९० दलघमी (६६.६२५० टीएमसी) पाण्याची आवक झाली आहे. याच कालावधीत १६३.९२२८ दलघमी पाण्याचा विसर्ग झाल्याची नोंद आहे.

दुष्काळी परिस्थितीत नाथसागरातील पाणी हे आगामी काळातील पिण्याचे पाणी, शेती आणि इतर गरजांसाठी महत्त्वाचे जलस्रोत ठरणार आहे. त्यामुळे उपलब्ध साठा, भविष्यातील पाण्याची मागणी, पाण्याची आवक आणि बाष्पीभवनामुळे होणारी संभाव्य घट यांचा विचार करून जलसंपदा व संबंधित प्रशासनासमोर पाण्याचे काटेकोर आणि दीर्घकालीन नियोजन करण्याचे आव्हान आहे. वाढत्या उष्णतेमुळे जायकवाडीच्या पाणीसाठ्यावर बाष्पीभवनाचा परिणाम होत असल्याचे अलीकडील वृत्तांतही नमूद करण्यात आले आहे.

दुष्काळ जाहीर झालेल्या तालुक्यांमध्ये शासनाने पाणीटंचाई निवारण, पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था आणि जलसंधारणाच्या उपाययोजनांवर भर देण्याचे निर्देश दिले आहेत. त्यामुळे नाथसागरातील उपलब्ध पाणीसाठ्याचा काळजीपूर्वक आणि गरजेनुसार वापर करण्याचे नियोजन आगामी काळात महत्त्वाचे ठरणार आहे.

दुष्काळाच्या छायेत नाथसागराचे ७९.१५ टक्के पाणी!
गतवर्षी याच दिवशी ९९.१२ टक्के साठा; यंदा पाण्याचे काटेकोर नियोजन महत्त्वाचे

पाण्याची आवक शून्य; साठा ७९.१५ टक्के
४ ऑक्टोबर रोजी नाथसागरातील आवक, उजवा-डावा कालवा, जलविद्युत केंद्र आणि सांडवा विसर्ग शून्य क्युसेक नोंदविण्यात आला.

गायरानच्या सातबाऱ्यावरुन भास्कर मगरे आक्रमक; 'महसूलमंत्र्यांना भेटूनही प्रश्न सुटत नाही

जालना । प्रतिनिधी - जिल्ह्यातील गायरान जमिनीवर वर्षानुवर्षे शेती व वास्तव्यास असलेल्या पात्र गोरगरीब कास्तकारांच्या नावावर सातबारा करण्याचा प्रश्न तातडीने मार्गी लावावा,

अशी मागणी शिवसेना दलित आघाडीचे जिल्हाप्रमुख ॲड. भास्कर मगरे यांनी केली आहे. गायरानधारकांच्या प्रश्नावर गेल्या दहा ते पंधरा वर्षांपासून पाठपुरावा करूनही केवळ आश्वासने मिळत असल्याचा आरोप करत मगरे यांनी महसूल विभागाच्या कारभारावर तीव्र नाराजी व्यक्त केली.

ॲड. भास्कर मगरे यांनी आपल्या निवासस्थानी पत्रकार परिषद घेऊन प्रशासनाच्या कार्यपद्धतीवर प्रश्नचिन्ह उपस्थित केले. शासनाचे नियम व आदेश लागू असतानाही पात्र गायरानधारकांच्या नावावर सातबारा करण्यास महसूल प्रशासनाकडून टाळाटाळ होत असल्याचा आरोप त्यांनी केला. ''पात्रता आणि नियम असतानाही गायरानधारकांच्या नावावर जमीन होत नसेल, तर प्रशासन नेमके कोणाच्या हितासाठी काम करत आहे?'' असा सवाल त्यांनी उपस्थित केला.

'महसूलमंत्र्यांना ३-४ वेळा भेटलो, तरी प्रश्न जैसे थे'

गायरानधारकांच्या प्रश्नासाठी राज्याचे महसूलमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे यांची तीन ते चार वेळा **पान २ वर**

शिबिरांचा गावनिहाय हिशेब कधी समोर येणार?

लाळ्या-खुरकूत प्रतिबंधक लसीकरणासह पशु आरोग्य तपासणीचा प्रश्न; मंठा तालुक्यातील पशुपालकांना ठोस कृतीची प्रतीक्षा

मंठा । गजानन माळकर - मंठा : लाळ्या-खुरकूतसह विविध आजारांपासून जनावरांचे संरक्षण करण्यासाठी पशुवैद्यकीय विभागाकडून प्रतिबंधात्मक उपाययोजना केल्या जात असल्याचे सांगण्यात येते. मात्र, मंठा तालुक्यात प्रत्यक्षात किती गावांमध्ये पशुवैद्यकीय शिबिरे घेण्यात आली, किती जनावरांचे लसीकरण झाले आणि किती गावांमध्ये अद्याप शिबिरे घेण्यात आलेली नाहीत, याचा गावनिहाय स्पष्ट तपशील सार्वजनिक होणे आवश्यक असल्याची मागणी पशुपालकांकडून होत आहे.

पशुपालकांच्या म्हणण्यानुसार, काही गावांमध्ये पशुवैद्यकीय पथके पोहोचली नसल्याने जनावरांची आरोग्य तपासणी, प्रतिबंधक लसीकरण तसेच आजारांपासून बचावासाठी आवश्यक मार्गदर्शनाचा प्रश्न कायम आहे. त्यामुळे विभागाकडून नियोजित करण्यात आलेली शिबिरे प्रत्यक्षात किती गावांपर्यंत पोहोचली, याची माहिती उपलब्ध होणे महत्त्वाचे ठरत आहे.

लसीकरणाचे उद्दिष्ट आणि प्रत्यक्ष काम किती?

तालुक्यातील पशुधनाची संख्या लक्षात घेता, लाळ्या-खुरकूत प्रतिबंधक लसीकरणाचे उद्दिष्ट किती निश्चित करण्यात आले आहे? त्यापैकी आतापर्यंत किती जनावरांचे लसीकरण पूर्ण झाले? किती गावांमध्ये लसीकरण मोहीम राबविण्यात आली? याची अधिकृत आकडेवारी पशुवैद्यकीय विभागाने जाहीर करावी, अशी मागणी होत आहे.

शिबिरांमध्ये केवळ लसीकरणावर भर न देता आजारी जनावरांची तपासणी, आवश्यक औषधोपचार, पशुपालकांना प्रतिबंधात्मक उपाययोजनांची माहिती तसेच संशयित आजारांची नोंद केली जाते का, याबाबतही स्पष्टता आवश्यक आहे.

दुष्काळी परिस्थितीत पशुधनाच्या आरोग्याचा प्रश्न

मंठा तालुक्यातील दुष्काळी परिस्थितीच्या पार्श्वभूमीवर शेतकरी आणि पशुपालकांसमोर आर्थिक अडचणी आहेत. अशा परिस्थितीत **पान २ वर**

प्रधानमंत्री धन-धान्य कृषी योजनेत छत्रपती संभाजीनगर देशातील अव्वल १० जिल्ह्यात

उल्लेखनीय अंमलबजावणीची राष्ट्रीय स्तरावर दखल; जिल्हाधिकारी विनय गौडा जी.सी. यांचा नवी दिल्ली येथे सन्मान

छत्रपती संभाजीनगर । प्रतिनिधी - प्रधानमंत्री धन-धान्य कृषी योजनेच्या () प्रभावी अंमलबजावणीत छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्याने उल्लेखनीय कामगिरी केली आहे. या कामगिरीची राष्ट्रीय स्तरावर दखल घेण्यात आली असून, देशातील सर्वोत्कृष्ट कामगिरी करणाऱ्या १० जिल्ह्यांमध्ये छत्रपती संभाजीनगरचा समावेश झाला आहे. या उल्लेखनीय कामगिरीबद्दल जिल्हाधिकारी विनय गौडा जी.सी. यांचा नवी दिल्ली येथे सोमवार, दि. १२ ऑक्टोबर रोजी सन्मान करण्यात येणार आहे.

प्रधानमंत्री धन-धान्य कृषी योजना ही देशातील निवडक १०० जिल्ह्यांमध्ये कृषी आणि संलग्न क्षेत्रांचा विकास करण्याच्या उद्देशाने राबविण्यात येत आहे. कृषी उत्पादकता वाढविणे, पीक विविधीकरणाला प्रोत्साहन देणे, शाश्वत कृषी पद्धतींना चालना देणे, सिंचन सुविधा सुधारणे, काढणीनंतरच्या साठवणूक सुविधांमध्ये वाढ करणे तसेच शेतकऱ्यांना कर्ज उपलब्धतेसाठी सुलभता निर्माण करणे, या बाबींवर योजनेत भर देण्यात आला आहे.

महाराष्ट्रातील छत्रपती संभाजीनगरसह नऊ जिल्ह्यांचा या योजनेत समावेश करण्यात आला आहे. छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यात योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी संबंधित विभागांमध्ये समन्वय ठेवण्यावर प्रशासनाकडून भर देण्यात आला आहे. जिल्हाधिकारी विनय गौडा जी.सी. यांनी यापूर्वीही योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी संबंधित विभागांनी समन्वयाने काम करण्याचे निर्देश दिले होते.

योजनेच्या अंमलबजावणीतील जिल्ह्याची कामगिरी आता राष्ट्रीय पातळीवर अधोरेखित झाली आहे. देशातील उत्कृष्ट कामगिरी करणाऱ्या १० जिल्ह्यांमध्ये स्थान मिळाल्याने छत्रपती संभाजीनगरच्या कृषीविषयक प्रशासनाच्या कामाची दखल घेतली गेली आहे. या कामगिरीबद्दल जिल्हाधिकारी विनय गौडा जी.सी. यांचा नवी दिल्ली येथे होणारा सन्मान हा जिल्ह्याच्या दृष्टीने महत्त्वाचा मानला जात आहे.

केंद्र सरकारच्या योजनेचा मुख्य उद्देश निवडक जिल्ह्यांमध्ये कृषी उत्पादकता आणि शेतकऱ्यांचे उत्पन्न वाढविण्यासाठी विविध कृषीविषयक **पान २ वर**

राष्ट्रीय स्तरावर छत्रपती संभाजीनगरची दखल!
प्रधानमंत्री धन-धान्य कृषी योजनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीत देशातील अव्वल १० जिल्ह्यांमध्ये समावेश; जिल्हाधिकारी विनय गौडा जी.सी. यांचा नवी दिल्ली येथे सन्मान.

योजनेची महत्त्वाची माहिती
देशातील १०० जिल्ह्यांची निवड
महाराष्ट्रातील ९ जिल्ह्यांचा समावेश
कृषी उत्पादकता, सिंचन, पीक विविधीकरण आणि साठवणुकीवर भर

शहागडमध्ये पुन्हा मोकाट कुत्र्यांचा वावर वाढला

नागरिकांमध्ये भीतीचे वातावरण; ग्रामपंचायतीने तातडीने उपाययोजना करण्याची मागणी

शहागड । गणेश राऊत - शहागड गावात गेल्या काही दिवसांपासून मोकाट कुत्र्यांचा वावर मोठ्या प्रमाणात वाढल्याने नागरिकांमध्ये भीतीचे वातावरण निर्माण झाले आहे. गावातील मुख्य रस्ते, गल्लीबोळ, बाजारपेठ तसेच वर्दळीच्या ठिकाणी टोळक्याने फिरणाऱ्या कुत्र्यांमुळे नागरिक, महिला, ज्येष्ठ नागरिक आणि लहान मुलांना त्रास सहन करावा लागत असल्याचे नागरिकांकडून सांगण्यात येत आहे.

दीड ते दोन महिन्यांपूर्वी शहागड येथील एका चिमुकल्याला कुत्र्याने चावा घेतल्याची घटना घडली होती. या घटनेत चिमुकला गंभीर जखमी झाला होता. त्यानंतरही पुन्हा गावात मोकाट कुत्र्यांचा वावर वाढल्याने नागरिकांच्या सुरक्षिततेचा प्रश्न निर्माण झाला असल्याचे नागरिकांचे म्हणणे आहे.

विशेषतः सकाळी आणि रात्रीच्या वेळी मोकाट कुत्र्यांची संख्या अधिक जाणवत असल्याचे सांगण्यात येत आहे. दुचाकीस्वारांच्या मागे कुत्रे लागण्याच्या घटनांमुळे अपघाताचा धोका वाढत असल्याची चिंता नागरिकांनी व्यक्त केली आहे. तसेच लहान मुलांना शाळेत ये-जा करताना आणि नागरिकांना रस्त्यावरून जाताना भीती वाटत असल्याच्या तक्रारी आहेत.

गावातील कचरा वेळेवर उचलला जात नसल्यास किंवा उघड्यावर अन्नकचरा पडून राहत असल्यास मोकाट कुत्र्यांचा वावर वाढण्याची शक्यता असते. त्यामुळे मोकाट कुत्र्यांच्या प्रश्नासोबतच गावातील स्वच्छता व कचरा व्यवस्थापनाकडेही गांभीर्याने लक्ष देण्याची गरज असल्याचे नागरिकांचे म्हणणे आहे.

मोकाट कुत्र्यांचा बंदोबस्त करण्यासाठी ग्रामपंचायत प्रशासनाने गावात पाहणी करून आवश्यक त्या उपाययोजना कराव्यात, कचरा व्यवस्थापन सुधारावे आणि नागरिकांच्या सुरक्षिततेला प्राधान्य द्यावे, अशी मागणी शहागडमधील नागरिकांकडून होत आहे.

मोकाट कुत्र्यांचा प्रश्न अधिक गंभीर होण्यापूर्वी संबंधित प्रशासनाने तातडीने उपाययोजना कराव्यात, अशी अपेक्षा नागरिकांनी व्यक्त केली आहे.

तळेगाव शिवारात सोयाबीनच्या गंजीला आग; शेतकऱ्याचे २० हजारांचे नुकसान

अज्ञात व्यक्तीविरोधात कारवाईची मागणी

मंठा । गजानन माळकर पाटील - मंठा तालुक्यातील तळेगाव येथील शेतकऱ्याच्या दहिफळ शिवारातील सोयाबीनच्या गंजीला आग लागल्याची घटना समोर आली आहे. रस्त्यालगत ठेवलेली सोयाबीनची गंजी जळून खाक झाल्याने शेतकरी विठ्ठल अच्युतराव खंदारे यांचे अंदाजे २० हजार रुपयांचे नुकसान झाल्याचे सांगण्यात आले.

विठ्ठल खंदारे हे तळेगाव येथील रहिवासी असून दहिफळ शिवारातील गट क्रमांक ५९६ मध्ये त्यांची शेती आहे. ३ ऑक्टोबर रोजी दिवसभर शेतात काम करून ते पत्नीसमवेत घरी परतले. दुसऱ्या दिवशी पहाटे शेतात गेले असता रस्त्यालगत ठेवलेली सोयाबीनची गंजी जळालेल्या अवस्थेत आढळून आली.

आग नेमकी कशामुळे लागली, याबाबत स्पष्टता नसून अज्ञात व्यक्तीने जाणीवपूर्वक आग लावल्याचा संशय शेतकरी विठ्ठल खंदारे यांनी व्यक्त केला आहे. या घटनेमुळे सोयाबीनच्या उत्पन्नातून मिळणाऱ्या अपेक्षित रकमेवर परिणाम झाला **पान २ वर**

संपादकीय पान

RTI म्हणजे नेमकं काय?

सरकारी माहिती मिळवण्याचा नागरिकांचा अधिकार समजून घ्या सार्वजनिक कामकाजातील माहिती जाणून घेण्यासाठी नागरिकांना मिळालेले महत्त्वाचे कायदेशीर साधन म्हणजे माहितीचा अधिकार अर्थात सरकारी कार्यालयातील एखादे काम प्रलंबित आहे, एखाद्या विकासकामासाठी किती निधी मंजूर झाला हे जाणून घ्यायचे आहे, एखाद्या तक्रारीवर प्रशासनाने कोणती कारवाई केली हे तपासायचे आहे किंवा एखाद्या शासकीय योजनेच्या अंमलबजावणीशी संबंधित अधिकृत नोंदी जाणून घ्यायच्या आहेतअशा अनेक प्रसंगी नागरिकांना अधिकृत माहितीची गरज भासते. अशा वेळी माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ (, २००५) नागरिकांसाठी महत्त्वाचे कायदेशीर साधन ठरते. हा कायदा नागरिकांना संबंधित सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे उपलब्ध असलेल्या आणि त्याच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या माहितीपर्यंत पोहोचण्याचा अधिकार देतो.

RTI म्हणजे काय?

RTI म्हणजे माहितीचा अधिकार.

माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ नुसार सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे उपलब्ध असलेली किंवा त्याच्या नियंत्रणाखाली असलेली माहिती नागरिक मागू शकतात.

कायद्यात 'माहिती' या संकल्पनेत नोंदी, कागदपत्रे, मेमो, ई-मेल, मते, सल्ले, प्रसिद्धिपत्रके, परिपत्रके, आदेश, लॉगबुक, करार, अहवाल, कागदपत्रे, नमुने तसेच इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात उपलब्ध असलेली माहिती यांचा समावेश करण्यात आला आहे.

नागरिकांना नेमके काय मिळू शकते?

RTI म्हणजे केवळ एखाद्या प्रश्नाचे लेखी उत्तर मागणे एवढेच नाही. कायद्याच्या कलम २() नुसार, उपलब्ध माहितीच्या स्वरूपानुसार नागरिकांना

- सरकारी कामाची पाहणी करता येते.
- कागदपत्रे आणि नोंदींची पाहणी करता येते.
- कागदपत्रांच्या प्रमाणित प्रती मागता येतात.
- नोंदींमधून उतारे घेता येतात.
- काही परिस्थितीत सामग्रीचे प्रमाणित नमुने घेता येतात.
- इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात उपलब्ध माहिती किंवा त्याची प्रत मागता येते.

असे अधिकार आहेत.

RTI चा उपयोग सामान्य नागरिक कसा करू शकतो?

समजा एखाद्या गावातील रस्त्याच्या कामासाठी सरकारी निधी मंजूर करण्यात आला आहे. त्या कामाबाबत अधिकृत माहिती जाणून घ्यायची असल्यास संबंधित सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे उपलब्ध असलेल्या नोंदींच्या आधारे माहिती मागता येते.

उदाहरणार्थ

''सदर रस्ता बांधकामासाठी किती निधी मंजूर करण्यात आला आहे?''

''सदर कामासंदर्भातील मंजुरी आदेशाची प्रमाणित प्रत द्यावी.''

''सदर कामाच्या अंदाजपत्रकाची प्रमाणित प्रत द्यावी.''

''सदर काम पूर्ण झाल्याची नोंद किंवा उपलब्ध अहवालाची प्रमाणित प्रत द्यावी.''

अशा प्रकारे प्रश्न व्यक्तीच्या मतावर, आरोपावर किंवा अंदाजावर आधारित न ठेवता उपलब्ध अधिकृत नोंदी आणि कागदपत्रांशी संबंधित ठेवणे अधिक उपयुक्त ठरते.

RTI म्हणजे तक्रार करण्याची पद्धत आहे का?

नाही.

RTI ही मुख्यतः माहिती मिळवण्याची कायदेशीर प्रक्रिया आहे.

उदाहरणार्थ, ''माझ्या रस्त्याची दुरुस्ती का केली नाही?'' हा प्रश्न तक्रारीच्या किंवा कारण विचारण्याच्या स्वरूपाचा असू शकतो.

त्याऐवजी उपलब्ध नोंदींवर आधारित माहिती मागताना ''माझ्या गावातील अमुक रस्त्याच्या दुरुस्तीसाठी मागील दोन वर्षांत किती निधी मंजूर करण्यात आला? संबंधित मंजुरी आदेशाची प्रमाणित प्रत द्यावी.''

अशा स्वरूपात माहिती मागता येऊ शकते.

RTI का महत्त्वाची आहे?

लोकशाही व्यवस्थेत सार्वजनिक प्राधिकरणाच्या कामकाजाबाबत अधिकृत माहिती उपलब्ध असणे महत्त्वाचे आहे. माहितीचा अधिकार कायदा नागरिकांना सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे उपलब्ध असलेल्या माहितीपर्यंत कायदेशीर मार्गाने पोहोचण्याचे साधन देतो. यामुळे नागरिकांना आपल्या परिसरातील विकासकामे, शासकीय योजना, प्रशासकीय निर्णय, निधीशी संबंधित नोंदी आणि इतर सार्वजनिक बाबींविषयी उपलब्ध अधिकृत माहिती जाणून घेता येते.

एक महत्त्वाची गोष्ट

RTI म्हणजे कोणत्याही अधिकाऱ्याला नवीन मत, कारणमीमांसा किंवा स्वतंत्र स्पष्टीकरण तयार करून देण्यास भाग पाडण्याची प्रक्रिया नाही.

या कायद्याचा केंद्रबिंदू म्हणजे सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे उपलब्ध असलेली आणि कायद्यानुसार उपलब्ध करून देता येणारी माहिती मिळवणे. माहितीच्या अधिकारालाही कायद्यातील काही अपवाद लागू आहेत. त्यामुळे प्रत्येक प्रकारची माहिती कोणत्याही परिस्थितीत मिळेलच असे नाही.

नागरिकांसाठी आजचा मंत्र

''अंदाज, चर्चा किंवा अफवांवर अवलंबून न राहता अधिकृत नोंदी काय सांगतात, हे जाणून घ्या.''

माहितीचा अधिकार हा केवळ कायद्याचा विषय नसून नागरिकांना सार्वजनिक कामकाजाशी संबंधित उपलब्ध माहिती जाणून घेण्यासाठी मिळालेला एक महत्त्वाचा कायदेशीर मार्ग आहे.

RTI अर्ज नेमका कोण करू शकतो? अर्जामध्ये कोणती माहिती द्यावी लागते? अर्ज कोणत्या सरकारी कार्यालयाकडे करायचा? आणि माहिती मिळाली नाही तर पुढे काय करता येते?

- संपादकीय विभाग, साप्ताहिक आर्यव्रत

गुरु बिना ज्ञान अधुरा; गुरु-शिष्याचे नाते अतूट असावे

जगातील शिक्षकांसाठी ५ आक्टोंबर सन्मानजनक दिन आहे. शिक्षकांच्या प्रती सहयोग व आत्मविश्वास वाढावा आणि भविष्यातील पिढीची आवश्यकता पुर्ण व्हावी याकरिता शिक्षकांमध्ये जागरूकता निर्माण करण्याच्या उद्देशाने या विशिष्ट दिवसाला आगळेवेगळे महत्व आहे. जगातील शिक्षकांना योग्य मार्गदर्शन मिळावे व शिक्षणामध्ये नविनीकरण व आधुनिकीकरण करण्याच्या उद्देशाने जागतिक पातळीवर शिक्षक दिवस साजरा करण्यात येतो. ५ आक्टोंबर १९६६ रोजी पॅरिसमध्ये अंतर सरकारी सम्मेलनाचे आयोजन करण्यात आले होते. यात ''टिचिंग इन फ्रीडम'' संधीवर हस्ताक्षर करण्यात आले.यानंतर १९९४ ला युनेस्कोमध्ये एक सम्मेलन आयोजित करण्यात आले होते व यात ५ आक्टोंबर जागतिक शिक्षक दिवस साजरा करण्याची घोषणा करण्यात आली आणि तेव्हापासून ५ आक्टोंबर हा दिवस आंतरराष्ट्रीय शिक्षक दिवस म्हणुन साजरा करण्यात येतो. जागतिक स्तरावर ही बाब सर्वांनाच समजायला पाहिजे की गुरू शिष्याचे काय नाते असते.शिक्षक हा असा चेहरा आहे की तो लाखो ते करोडो विद्यार्थी घडवीतात म्हणजेच जग व देश घडवितो. शिक्षणा विषयी अचूक माहीती देणे व प्रत्येक गोष्टीचे महत्व समजावून देणे संपूर्ण शिक्षकांचे प्रथम कर्तव्य असते. यामुळेच आपण घडतो नंतर देश घडते व याचा संपूर्ण प्रभाव जगावर पडतो.शिक्षक दिनाचा महत्त्वपूर्ण उद्देश म्हणजे शिक्षकांना सन्मान मिळणे व विद्यार्थ्यांना देश घडवीण्यासाठी प्रोत्साहीत करणे.आपण जगात आधुनिकीकरण,यांत्रीकरण, औद्योगिकीकरण यांची वाटचाल जी पहात आहोत ती शिक्षकांपासुनच निर्माण झालेली उर्जाच म्हणावी लागेल. आपण पहाले की करोणा काळात ऑनलाइन शिक्षण प्रणाली सुरू होती.परंतु विद्यार्थीवर्ग ऑनलाईन शिक्षण प्रणालीला जवळ करायला तयार नव्हते. त्यामुळे शिक्षक व विद्यार्थी यांचे नाते ऑनलाईन राहुच शकत नाही.कारण करोना काळातील दोन वर्षांच्या काळात संपूर्ण जगातील विद्यार्थी शिक्षकांपासुन व शाळा-कॉलेजपासुन दुरावले होते त्यामुळे संपूर्ण शिक्षणाचा खोळंबा झाला व आज विद्यार्थांना त्यांचे प्रायश्चित्त भोगावे लागत आहे आणि ऑफलाईन(प्रत्यक्ष) शिक्षण जड होतांना दिसत आहे. ऑफलाईन शिक्षणामुळे जेवढी ज्ञाणामध्ये भर पडते,तेवढी ऑनलाईन(अप्रत्यक्ष) शिक्षण प्रणालीत पडत नाही हे आपल्याला कोरोनाने दाखवून दिले.यामुळे प्रत्यक्षात शिक्षणाने जवळीक वाढुन ज्ञाणात मोठी भर पडते.प्रत्येक देश आप-आपल्या पध्दतीने शिक्षक दिवस साजरा करीत असतो. यामध्ये भारतात माजी राष्ट्रपती सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांच्या जन्म दिवशी म्हणजे ५ सप्टेंबरला शिक्षक दिवस साजरा करण्यात येतो,चीन २७ ऑगस्ट,रूस ५ आक्टोंबर अशाप्रकारे जगातील अनेक देश आप-आपल्या पध्दतीने शिक्षक दिवस साजरा करतात.कारण यामुळे शिक्षक व विद्यार्थी यांचे अतूट संबंध निर्माण होवून गुरू-शिष्याचे नाते निर्माण होतात. यामुळे शिक्षणाचे आगळावेगळे महत्व दिसून येते.परंतु ५ आक्टोंबर आंतरराष्ट्रीय शिक्षक दिनाचे वेगळेच महत्व आहे कारण संपूर्ण जग एकाच दिवशी शिक्षकांच्या गुणवत्तेची पावती जगाला देत असते व उत्सहाचे वातावरण निर्माण करतो.यामुळे जगातील शिक्षकांचा मानसन्मान वाढतो व गुरू-शिष्याचे घनिष्ठ संबंध निर्माण होते.जगात गुरू-शिष्याचे नाते आजचेच नसुन पुरातन काळातील आहे.ऋषी-मुनि,ज्ञाणी,देव-दानव,राजे-महाराजे, थोर पुरुष, क्रांतिकारक याची संपुर्ण वाटचाल शिक्षकांपासुनच निर्माण झाली आहे.आपण खेळांचा जरी विचार केला तर गुरू शिवाय खेळाडू सुध्दा तयार होत नाही. म्हणजेच कोणतेही शिक्षण असो या करीता शिक्षक अती आवश्यक असतोच म्हणून म्हणतात ''गुरू बिना ज्ञान अधुरा'' आई-वडीलांमध्ये सूध्दा आपल्याला मुलांच्या दृष्टीकोनातून गुरू-शिष्याचे अतुट नाते दिसून येते.तेव्हाच मुलं-मुली परीपक्व होतात. त्याकाळी शिक्षकांना गुरू म्हणायचे व विद्यार्थ्यांना शिष्य. आताही तेच आहे फक्त शब्द बदलून शिक्षक-विद्यार्थी असे नामकरण झाले आहे.म्हणजे पुर्वीही शिक्षकांविना (गुरू) शिक्षण अधुरे रहायचे आणि आजही तेच आहे.त्यामुळे शिक्षक हा घटक जगासाठी व देशासाठी अत्यंत महत्त्वाचा आधारस्तंभ आहे.कारण यातुनच विद्यांर्थांचा उगम होतो व देश घडवीण्याचा मार्ग मोकळा होतो. शिक्षण हे विकत मिळत नसते तर ते अवगत करावे लागते. शिक्षण ही अशी संजीवनी आहे की त्याला कोणीही चोरू शकत नाही किंवा हीरावु शकत नाही. त्यामुळे शिक्षण शिकण्यासाठी कोणत्याही प्रकारची वयोमर्यादा नसते. परंतु शिक्षणाचा उज्ज्वल मार्ग निर्माण करण्यासाठी चांगल्या शिक्षकांची आवश्यकता जरूर असते. जगात बदलते हवामान पहाता आंतराष्ट्रीय शिक्षक दिनाच्या निमित्ताने जगातील संपूर्ण शिक्षकांनी पृथ्वीवरील जीवसृष्टी वाचविण्यासाठी ५ आक्टोंबरला प्रत्येक शिक्षकांनी मोठ्या प्रमाणात वृक्ष लागवड करण्याचा संकल्प करावा व यात संपूर्ण विद्यार्थांना(शिष्यांना) सहभागी करून भारतासह संपूर्ण जगात हिरवागार गालिचा निर्माण होईल यापध्दतीने जगातील संपूर्ण शिक्षकांनी पाऊले उचलावीत.यामुळे निसर्ग प्रफुल्लित रहाण्यास मोठी मदत होईल.कारण गुरू-शिष्याच्या पुढील वाटचाली करीता मन प्रसन्न असने गरजेचे आहे.कारण पुर्वी शिक्षण हे वृक्षांच्याच सानिध्यात दिले जात असे त्यामुळेच आज प्रत्येकांच्या आयुष्यासाठी गुरू-शिष्याप्रमाणेच वृक्षांशीही नाते घनिष्ठ करणे गरजेचे आहे.कारण ज्या प्रमाणे शिक्षकांविना ज्ञाण नाही त्याच प्रमाणे वृक्ष विना सृष्टी नाही म्हणजेच संपूर्ण जीवन अधुरेच. त्यामुळे प्रत्येक सणाला, महत्त्वपूर्ण दिवसाला वृक्षारोपण व्हायलाच पाहिजे.५ आक्टोंबरला जागतिक शिक्षक दिवसाचे औचित्य साधून मोठ्या प्रमाणात वृक्षलागवड व्हायला हवी. आंतराष्ट्रीय शिक्षक दिनाच्या हार्दिक शुभेच्छा!जय हिंद.

रमेश कृष्णराव लांजेवार.
मो.नं.९९२१६९०७७९,
नागपूर.

ट्रोलर्सचे पाठीराखे खुनशी सरकार !

'फुले-आंबेडकरांचे साहित्य अभ्यासक्रमात विष कालवणारे आहे' हे ठरवणाऱ्या एका अनामिकाच्या 'पोस्ट'ची दखल प्रधानमंत्र्यांच्या कार्यालयाकडून तात्काळ घेतली जाणे ; ही गोष्ट विद्यापीठाच्या स्वायत्ततेचा, विद्यार्थ्यांच्या बौद्धिक स्वातंत्र्याचा आणि सत्तेला प्रश्न विचारण्याच्या अधिकारावर अंकुश ठेवणारी आहे. २६ सप्टेंबर २०२६ रोजी एक्स' या समाजमाध्यमावर एका अनामिक खात्याने ''विद्यापीठांमध्ये शिकवली जाणारी फुले-आंबेडकरांची काही पुस्तके 'विष' असल्याचा'' आरोप केला. त्यानंतर त्याची तातडीने दखल घेत दुसऱ्याच दिवशी २७ सप्टेंबरला उच्च शिक्षण विभागाने प्रधानमंत्री कार्यालयातील संदर्भाचा उल्लेख करून काही केंद्रीय विद्यापीठांकडून या अभ्यासक्रमांबाबत अभिप्राय आणि संबंधित अभ्यासक्रमांतील विद्यार्थ्यांच्या प्रवेशाची माहिती मागितली. ही बाब अत्यंत गर्हणिय आहे. 'फुले-आंबेडकरांचे साहित्य विष आहे' असे केंद्र सरकारने अधिकृतपणे म्हटलेले नसले तरी त्यांच्या साहित्याला 'विष' म्हटलेल्या अनामिक समाजमाध्यमाच्या त्या पोस्टची दखल पंतप्रधान कार्यालयाकडून घेण्यात आली आणि त्यानंतर केंद्रीय विद्यापीठांकडून संबंधित अभ्यासक्रमात किती विद्यार्थ्यांनी नाव नोंदणी केली आहे याची यादी अभिप्रायासह मागवली, ही वस्तुस्थिती गंभीर प्रश्न निर्माण करण्यासाठी पुरेशी आहे. याचे कारण असे कि , एखाद्या अनामिक व्यक्तीने एखाद्या पुस्तकाला 'विष' म्हटले म्हणून केंद्रातील सर्वोच्च प्रशासकीय पातळीवरून विद्यापीठांकडे त्याची चौकशीसदृश माहिती मागवली जाऊ लागली तर उद्या कोणत्याही विचारसरणीच्या पुस्तकाविरुद्ध अशाच प्रकारे तक्रार करून विद्यापीठांवर प्रशासकीय दबाव निर्माण करण्याचा मार्ग खुला होऊ शकतो.

यातील सर्वांत अस्वस्थ करणारा भाग म्हणजे एखाद्या अभ्यासक्रमात विद्यार्थी काय शिकतात, कोणती पुस्तके वाचतात आणि कोणत्या विचारांचा अभ्यास करतात, याकडे वरून लक्ष ठेवले जात असेल तर प्रत्यक्ष कारवाई झाली नाही तरी विद्यार्थ्यांमध्ये भीतीचे वातावरण आणि आत्मविश्वास खच्चीकरणाची मानसिकता निर्माण होण्याची शक्यता असते. खरे तर विद्यापीठ हे विद्यार्थ्यांनी निर्भयपणे प्रस्थापित विचारांवर प्रश्न उपस्थित करण्याचे, अस्वस्थ करणारे साहित्य वाचण्याचे आणि त्याच्याशी असहमती व्यक्त करण्याचे ठिकाण असले पाहिजे. संताप येण्यासारखी गोष्ट म्हणजे ज्या पुस्तकांवर आक्षेप घेतला गेला आहे त्यात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे 'जातिव्यवस्थेचे उच्चाटन' , महात्मा जोतिबा फुले यांचे 'गुलामगिरी' तसेच शर्मिला रेगे, गेल ऑम्व्हेट, ब्रजरंजन मणी, सावित्रीबाई फुले, पेरियार, आर. एस. शर्मा, उमा चक्रवर्ती आदींच्या लेखनाचा समावेश आहे. म्हणजे ''विद्यापीठातील अभ्यासक्रमात प्रागतिक विचाराचा समावेश झाला म्हणून तो विचार ब्राह्मणवादाच्या विरोधात धोकादायक विष पेरणारा ठरवणे'' अशी समजूतच मूलतः विद्यापीठीय शिक्षणाच्या उद्देशाचा अपमान करणारी आहे. डॉ आंबेडकरांचे लेखन अभ्यासक्रमात असणे म्हणजे प्रत्येक विद्यार्थ्याने डॉ आंबेडकर यांच्या विचारांशी सहमत झाले पाहिजे, असा त्याचा अर्थ नाही. महात्मा फुले यांचे लेखन शिकवणे म्हणजे विद्यार्थ्याने फुलेवाद स्वीकारलाच पाहिजे, असेही नाही. प्रचलित समजूतींपेक्षा उलट विचार शिकवणे याचा अर्थ, ते उलट विचार स्वीकारायला लावणे असा नसून स्वतंत्रपणे विचार करण्याची क्षमता विकसित करणे असा आहे. ''डॉ आंबेडकरांना वाचा, महात्मा फुल्यांना वाचा, महात्मा गांधींना वाचा, सावरकरांना वाचा, मार्क्सला वाचा, मनुस्मृती वाचा, त्यावरची टीका वाचा आणि मग त्यातील पुराव्यांच्या आधारे स्वतःची भूमिका ठरवा'' , हीच विद्यापीठाची खरी भूमिका असली पाहिजे. विद्यार्थ्यांना विशिष्ट पुस्तकांपासून दूर ठेवणे हे त्यांच्या बौद्धिक क्षितिजाला संकुचित करणारे कुंपण घालणे आहे. विद्यापीठांच्या अभ्यासक्रम निर्मितीत मंडळे, शैक्षणिक परिषद आणि संबंधित शैक्षणिक संस्था यांची भूमिका असते. विद्यापीठीय स्वायत्ततेच्या चौकटीत अभ्यासक्रम आणि अभ्यासक्रमातील साहित्य ठरवण्याला महत्त्व दिले जाते. यूजीसीच्या नियमांमध्येही स्वायत्त संस्थांना अभ्यासक्रम व त्यांची रचना करण्याचे अधिकार नमूद आहेत. त्यामुळे एखाद्या पुस्तकावर शैक्षणिक आक्षेप असेल तर त्याची चिकित्सा इतिहासकार, समाजशास्त्रज्ञ, राज्यशास्त्रज्ञ, विषयतज्ज्ञ आणि संबंधित विद्यापीठांच्या शैक्षणिक मंडळांकडून होणे ही स्वाभाविक पद्धत आहे. एखाद्या अनामिक समाजमाध्यम पोस्टला प्रशासकीय महत्त्व प्राप्त होणे हा विद्यापीठीय निर्णयप्रक्रियेच्या दृष्टीने चिंतेचा तेवढाच सरकारची खुनशी वृत्ती उजागर करणारा विषय ठरतो. स्वतंत्र विद्यापीठाचे लक्षण म्हणजे आपल्या आवडत्या विचाराचे संरक्षण नसते. आपल्या न आवडणाऱ्या विचारालाही प्रश्न विचारण्याची मोकळीक देणे , हे देखील तितकेच महत्त्वाचे असते. म्हणून या घटनेकडे 'फुले-आंबेडकरांच्या पुस्तकांवरील हल्ला' म्हणून पाहण्यापेक्षा ही विद्यार्थ्यांच्या बौद्धिक स्वातंत्र्यावरच घाव घालणारी घटना समजली पाहिजे. एखाद्या पुस्तकात तथ्यात्मक चुका असतील, पक्षपात असेल, इतिहासाचे विकृतीकरण असेल किंवा त्यातील निष्कर्ष विवादास्पद असतील तर त्यासाठी योग्य उत्तर म्हणजे ते पुस्तक विद्यार्थ्यांपासून लपवणे नव्हे. त्यावर चिकित्सक चर्चा घडवणे , हेच यांवरील योग्य उत्तर होय ! 'फुले - आंबेडकर यांचे साहित्य हे विष आहे' असे म्हणणाऱ्याला विद्यापीठाने 'विष कुठे आहे ते दाखवा' असे विचारले पाहिजे. त्यासाठी पुरावे, संदर्भ, प्रतिवाद आणि शैक्षणिक चर्चा आवश्यक आहे. पुस्तकांवर बंदी घालण्यापेक्षा पुस्तक उघडून त्याची चिकित्सा करण्याची ताकद समाजात असली पाहिजे आज प्रश्न फक्त डॉ बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या ग्रंथांचा नाही. कळीचा प्रश्न असा आहे कि ; भारतातील विद्यापीठांमध्ये विद्यार्थ्यांनी काय शिकावे , काय विचारावे, काय वाचावे आणि कोणत्या प्रश्नांची चिकित्सा करावी, हे ठरवण्याचा अंतिम अधिकार कोणाचा असणार आहे - विद्यापीठातील विद्वानांचा, शैक्षणिक संस्थांचा आणि विषयतज्ज्ञांचा कि , समाज माध्यमांवर केल्या जाणाऱ्या अनामिक तक्रारींचा ? हा कळीचा प्रश्न जितका लवकर आणि जितक्या स्पष्टपणे विचारला जाईल तितके चांगले , कारण लोकशाही फक्त मतदानाच्या दिवशीच जिवंत होत नसते ! लोकशाही तर शाळा - महाविद्यालये - विद्यापीठांच्या वर्गखोल्यांमध्ये, ग्रंथालयांमध्ये, संशोधनात आणि निर्भयपणे प्रश्न विचारणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या (व तेथील शिक्षकवृंदांच्या !) मनातही सातत्याने जिवंत राहणे महत्त्वाचे असते. या प्रश्न विचारण्याच्या स्वातंत्र्यावर विखारी वृत्तीची सावली पडू लागली, तर त्याचा विरोध हा विचार करण्याच्या अधिकाराच्या रक्षणासाठी केला पाहिजे. जन हो ! तुम्हाला विचारी माणसे व्हायचे आहे की अंधभक्त ? तेव्हा वेळीच जागे व्हा आणि सरकारच्या या अत्यंत खूनशी कारस्थानाला हाणून पाडा. आज रात्रच नाही तर दिवसही वैऱ्याचे आहेत !

- जगदिश काबरे

पान १ वरुन

महसुलमत्र्यांना ...

भेट घेऊन संपूर्ण वस्तुस्थिती त्यांच्या निदर्शनास आणून दिली. तसेच राज्याच्या मुख्य सचिवांचीही भेट घेण्यात आली. महसूलमंत्र्यांनी जालना प्रशासनाला आवश्यक सूचना दिल्याचे सांगण्यात आले; मात्र प्रत्यक्षात गायरानधारकांच्या नावावर सातबारा करण्याचा प्रश्न अद्याप सुटलेला नाही, असा दावा मगरे यांनी केला.

''महसूलमंत्र्यांना वारंवार भेटूनही प्रश्न सुटत नसेल, तर त्यांना भेटून काय निष्पन्न होणार?'' असा सवाल करत मगरे यांनी बावनकुळे यांच्या भूमिकेबाबत नाराजी व्यक्त केली.

बावनकुळे यांच्या दौऱ्याच्या पार्श्वभूमीवर भेट नाकारली

महसूलमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे हे उद्या जालना जिल्ह्याच्या दुष्काळ दौऱ्यावर येत आहेत. मात्र, गोरगरीब कास्तकारांच्या प्रश्नावर यापूर्वी अनेकदा पाठपुरावा करूनही ठोस निर्णय झाला नसल्याने उद्या बावनकुळे यांची भेट घेणार नसल्याचे ॲड. मगरे यांनी स्पष्ट केले.

दलित, आदिवासी आणि वंचित समाजाच्या प्रश्नांकडे दुर्लक्ष होत असल्याचा आरोप करत त्यांनी महसूलमंत्र्यांच्या भूमिकेचा निषेध व्यक्त केला. ''प्रश्न सोडविण्याऐवजी केवळ आश्वासने मिळत असतील, तर अशा भेटींचा उपयोग काय?'' असा सवाल त्यांनी केला.

महसूल विभागात 'अनागोंदी' असल्याचा आरोप

जिल्ह्यातील महसूल विभागात अनागोंदी सुरू असल्याचा गंभीर आरोपही मगरे यांनी केला. तहसीलदार आणि महसूल अधिकाऱ्यांनी घेतलेले काही निर्णय चुकीचे असल्याचा दावा करत, असे निर्णय कायम कसे ठेवले जातात, असा प्रश्न त्यांनी उपस्थित केला.

आदिवासी जमिनींच्या व्यवहारावरही प्रश्नचिन्ह

आदिवासी समाजाच्या जमिनींच्या खरेदी-विक्रीवर कायदेशीर निर्बंध असतानाही अशा जमिनींचे व्यवहार झाले कसे, असा सवाल ॲड. मगरे यांनी उपस्थित केला. संबंधित प्रकरणांची सखोल चौकशी करून जबाबदारी निश्चित करण्याची मागणीही त्यांनी केली.

रामनगर प्रकरणी 'न्याय नाही तर हायकोर्ट'

रामनगर येथील पात्र नागरिकांना सातबाऱ्यावर नावे नोंदविण्याच्या प्रकरणात अन्याय झाल्याचा आरोप मगरे यांनी केला. या प्रकरणात प्रशासनाने न्याय दिला नाही, तर उच्च न्यायालयात दाद मागण्यात येईल, असा स्पष्ट इशारा त्यांनी दिला.

गायरान जमिनीच्या हक्कासाठी गेल्या अनेक वर्षांपासून सुरू असलेला लढा आता न्यायालयीन पातळीवर नेण्याची वेळ आली असल्याचे सांगत, पात्र गायरानधारकांना त्यांच्या हक्काची जमीन व सातबारा मिळेपर्यंत पाठपुरावा सुरूच ठेवणार असल्याचे ॲड. भास्कर मगरे यांनी स्पष्ट केले.

गायरानधारकांच्या प्रश्नावरून शिवसेना दलित आघाडीने महसूल प्रशासनासह सत्ताधाऱ्यांविरोधात घेतलेल्या आक्रमक भूमिकेमुळे आगामी काळात हा मुद्दा अधिक तापण्याची शक्यता आहे.

शिबीरांचा ...

पशुधन आजारी पडल्यास उपचाराचा अतिरिक्त खर्च पशुपालकांवर येऊ शकतो. त्यामुळे पशुधनाचे आरोग्य सुरक्षित ठेवण्यासाठी प्रतिबंधात्मक उपाययोजना वेळेत आणि गावपातळीवर पोहोचणे महत्त्वाचे आहे.

गावनिहाय माहिती जाहीर करण्याची मागणी

मंठा तालुक्यातील पशुपालकांसाठी पशुवैद्यकीय विभागाने गावनिहाय शिबिरांचे नियोजन, आतापर्यंत घेण्यात आलेल्या शिबिरांची माहिती, लसीकरण झालेल्या जनावरांची संख्या आणि आगामी शिबिरांचे वेळापत्रक जाहीर करावे, अशी मागणी होत आहे.

जनावरांच्या आरोग्याचा प्रश्न गंभीर होण्याची प्रतीक्षा न करता प्रतिबंधात्मक उपाययोजना प्रभावीपणे राबविणे आवश्यक आहे. त्यामुळे गावनिहाय शिबिरांचा अधिकृत हिशेब कधी समोर येणार आणि उर्वरित गावांमध्ये पशुवैद्यकीय सेवा कधी पोहोचणार, याकडे मंठा तालुक्यातील पशुपालकांचे लक्ष लागले आहे.

प्रधानमंत्री ...

उपक्रमांचा समन्वय साधणे हा आहे. त्यामुळे या योजनेच्या अंमलबजावणीतील जिल्ह्याची कामगिरी आगामी काळात शेतकऱ्यांपर्यंत योजनांचा प्रभावी लाभ पोहोचविण्याच्या दृष्टीने महत्त्वाची ठरणार आहे.

तळेगाव ...

असून, आधीच आर्थिक अडचणींचा सामना करणाऱ्या शेतकऱ्याच्या अडचणीत भर पडली आहे.

शेतमाल कष्टाने तयार करून उत्पन्नाच्या प्रतीक्षेत असताना सोयाबीनची गंजी जळाल्याने परिसरातील शेतकऱ्यांमध्येही चिंता व्यक्त होत आहे. या घटनेची चौकशी करून आग लागण्याचे नेमके कारण स्पष्ट करावे, तसेच जाणीवपूर्वक आग लावल्याचे निष्पन्न झाल्यास संबंधितांवर कारवाई करावी, अशी मागणी विठ्ठल खंदारे यांनी केली आहे.

अस्वस्थ बळीराजाची आर्त हाक

'जगाचा पोशिंदा' म्हणून मिरवणारा भारतीय शेतकरी आज अत्यंत अस्वस्थ आहे. ज्याच्या घामातून संपूर्ण देशाची भूक भागते, तो बळीराजा आज स्वतःच्याच अस्तित्वाची आणि आत्मसन्मानाची लढाई लढत आहे. मशागतीपासून ते थेट पीक बाजारात जाईपर्यंतचा त्याचा प्रवास एवढ्या अनिश्चिततेने भरलेला आहे की, शेवटी हतबल होऊन तो आत्महत्येसारखे अत्यंत दुर्दैवी पाऊल उचलत आहे. आजही वर्तमानपत्र उघडले तर निरनिराळ्या भागात शेतकऱ्याच्या आत्महत्येचे वृत्त वाचायला मिळते. उन्हातान्हात जमीन तयार करून, चांगल्या बियाण्यांची आणि योग्य किमतीत खतांची वाट पाहण्यापासून शेतकऱ्याचा संघर्ष सुरू होतो. परंतु, बाजारात पाऊल ठेवताच खते आणि बियाण्यांमधील भ्रष्टाचार, काळाबाजार आणि बनावट मालाची फसवणूक त्याला सुरुवातीलाच आर्थिक फटका देते. त्यात भर म्हणून वेळेवर पाऊस पडणे आणि निसर्गाची कृपा राहणे या संपूर्णपणे नशिबाच्या गोष्टी बनल्या आहेत. गेल्या काही वर्षांत हवामान बदलामुळे निसर्गाचे चक्र पूर्णपणे कोलमडले आहे. कधी ओला दुष्काळ, तर कधी कोरडा दुष्काळ अशा निसर्गाच्या अवकृपेमुळे हाता-तोंडाशी आलेला घास एका रात्रीत हिरावून घेतला जातो, ज्यामुळे लागवडीचा खर्चही निघत नाही.

शेतीसाठी भांडवल उभे करताना शासकीय बँकांचे उंबरठे झिजवणे हा शेतकऱ्याच्या आयुष्यातील दुसरा मोठा मनस्ताप आहे. बँक कर्ज वेळेवर मिळणे ही एक अत्यंत क्लिष्ट आणि दिरंगाईची प्रक्रिया झाली आहे. कागदपत्रांची पूर्तता करता करता पिकाचा हंगाम निघून जातो, ज्यामुळे लहान शेतकऱ्यांना नाईलाजाने गावातील खाजगी सावकारांच्या दारात जावे लागते आणि सावकारांचे प्रचंड व्याजदर त्याला कर्जबाजारीपणाच्या खाईत लोटतात. या दुष्टचक्रातून शेतकऱ्याला बाहेर काढण्यासाठी सरकारकडून कर्जमाफीच्या घोषणा केल्या जातात खरे, पण प्रत्यक्षात ती रक्कम मिळायला प्रशासकीय पातळीवर प्रचंड दिरंगाई होते. यात सर्वात मोठा अन्याय नियमित कर्जफेड करणाऱ्या प्रामाणिक शेतकऱ्यांवर होतो. त्यांच्यासाठी प्रोत्साहनपर रक्कम जाहीर तर केली जाते, पण ती वेळेवर कधीच मिळत नाही. यामुळे शेतकऱ्यांमध्ये ''नियमित कर्ज भरून काय फायदा?'' अशी भावना निर्माण होते आणि प्रामाणिकपणे कर्ज भरणाऱ्यांमध्ये कर्ज थकवण्याची वृत्ती बळावते.

या अशा बिकट परिस्थितीत पिकांचे नुकसान झाल्यावर शेतकऱ्याला आधार देण्यासाठी पीक विमा ( ) नावाची व्यवस्था उभी केली गेली आहे. परंतु, आज ही व्यवस्थाच शेतकऱ्याच्या अस्वस्थतेचे एक मोठे कारण बनली आहे. पिकांचे अतोनात नुकसान झाल्यावरही विमा कंपन्यांकडून वेळेवर आणि योग्य नुकसानभरपाई मिळत नाही. नुकसानीचे पंचनामे करण्याच्या पद्धती, गुंतागुंतीचे निकष आणि कंपन्यांची टोलवाटोलवी यामुळे शेतकरी पुरता खचून जातो. अनेकदा तर जाचक अटींमुळे प्रत्यक्ष शेतात १०० टक्के नुकसान होऊनही कागदावर मात्र शेतकरी विम्याच्या हक्काच्या रकमेपासून वंचित राहतो. विम्याचा हप्ता भरताना बँक खात्यातून पैसे तात्काळ कापले जातात, पण जेव्हा विम्याची रक्कम मिळण्याची वेळ येते, तेव्हा शेतकऱ्याला विमा कंपन्यांच्या कार्यालयांचे उंबरठे झिजवावे लागतात. ऑनलाईन तक्रार नोंदवण्यातील अडचणी आणि तांत्रिक घोळामुळे हजारो शेतकरी मदतीपासून दूर राहतात. नैसर्गिक आपत्तीने आधीच कंबरडे मोडलेले असताना, विम्याच्या पैशांसाठी करावी लागणारी ही लाचारी शेतकऱ्याला आत्मक्लेश देणारी ठरते.

या सर्व संकटांवर मात करून जेव्हा शेतकऱ्याचा माल कसातरी घरात येतो, तेव्हा खरी लढाई बाजारभावाची सुरू होते. वर्षभर रक्ताचे पाणी करून पिकवलेल्या मालाला बाजारात योग्य किंमत मिळत नाही. मागणी आणि पुरवठ्याचे गणित असे काही फिरवले जाते की, शेतीमाल बाजारात येताच भाव अचानक गडगडतात. दलालांची आणि व्यापाऱ्यांची साखळी शेतकऱ्याचे शोषण करते, ज्यामुळे ग्राहकाला महाग मिळणारी वस्तू शेतकऱ्याकडून कवडीमोल भावाने खरेदी केली जाते. नफा मात्र व्यापारी मंडळीच कमावतात. पिकाला रास्त भाव किंवा किमान आधारभूत किंमत न मिळाल्यामुळे शेतकरी सातत्याने तोट्यात राहतो. या आर्थिक कोंडीसोबतच शेतकऱ्याला आज सामाजिक पातळीवरही उपेक्षेला सामोरे जावे लागत आहे. शासकीय कार्यालयात किंवा बँकेत काम घेऊन गेल्यावर त्याला सन्मानाची वागणूक मिळत नाही. निवडणुका आल्या की घोषणांचा पाऊस पडतो, पण निवडणुका संपल्या की आश्वासनांची पूर्तता होत नाही. ही सततची आर्थिक ओढाताण, पीक विम्यातील फसवणूक, डोक्यावर साचत जाणारा कर्जाचा डोंगर आणि कुटुंबाच्या जबाबदाऱ्यांमुळे शेतकरी मानसिकदृष्ट्या पूर्णपणे खचून जातो. जेव्हा त्याला सन्मानाने जगण्याचा कोणताही मार्ग दिसत नाही, तेव्हा तो हतबल होऊन आत्महत्या करतो.बळीराजाची ही अस्वस्थता दूर करायची असेल, तर केवळ तात्पुरत्या घोषणांची मलमपट्टी नको, तर मूळ समस्येवर थेट उपाय करणे गरजेचे आहे. शेतकऱ्यांच्या मालाला उत्पादन खर्चावर आधारित योग्य आणि शाश्वत हमीभाव मिळालाच पाहिजे. खते आणि बियाण्यांमधील काळाबाजार रोखण्यासाठी कडक कायदे करून दोषींना तात्काळ शिक्षा झाली पाहिजे. सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे, पीक विम्याची प्रक्रिया संपूर्णपणे पारदर्शक आणि सुटसुटीत करून, कोणतीही दिरंगाई न करता विम्याची रक्कम थेट शेतकऱ्यांच्या खात्यात वेळेवर जमा झाली पाहिजे. विमा कंपन्यांच्या नफेखोरीला चाप लावून त्यांना शेतकऱ्यांप्रती उत्तरदायी बनवले पाहिजे.

बँकिंग व्यवस्थेत सुधारणा करून नियमित कर्ज भरणाऱ्या शेतकऱ्यांना तात्काळ प्रोत्साहनपर लाभ देणे गरजेचे आहे, जेणेकरून प्रामाणिकपणाची कदर होईल. शेतकरी हा केवळ एक मतदार किंवा केवळ अन्न पिकवणारे यंत्र नाही तर तो या देशाच्या अर्थव्यवस्थेचा मुख्य कणा आहे. जोपर्यंत आपण त्याला वेळेवर सोयी-सवलती, हक्काचा बाजारभाव आणि समाजात सन्मानाचे जीवन देत नाही, तोपर्यंत ही अस्वस्थता संपणार नाही. बळीराजाला आत्महत्येपासून रोखायचे असेल, तर संपूर्ण समाजाने आणि सरकारने त्याच्या पाठीशी केवळ आश्वासने देऊन नाही, तर प्रत्यक्ष कृतीतून खंबीरपणे उभे राहणे ही आजच्या काळाची सर्वात मोठी गरज आहे.

दिलीप देशपांडे
जामनेर. जि.जळगांव.
८९९९५६६९१७

अभिनय आणि नृत्य यांचा सुंदर मिलाफ अभिनेत्री संध्या

आपल्या अभिनय आणि नृत्य कौशल्याने मराठी आणि हिंदी चित्रपट सृष्टीत वेगळे स्थान निर्माण करणाऱ्या जेष्ठ अभिनेत्री संध्या शांताराम यांची आज स्मृतिदिन. अभिनेत्री संध्या यांचे ४ ऑक्टोबर २०२५ रोजी वृद्धापकाळाने दुःखद निधन झाले होते. त्यांच्या निधनाने चित्रपट सृष्टीची मोठी हानी झाली. अभिनेत्री संध्या म्हणजे अभिनय आणि नृत्य यांचा सुंदर मिलाफ. २७ सप्टेंबर १९३२ रोजी जन्मलेल्या अभिनेत्री संध्या यांचे पूर्ण नाव विजया श्रीधर देशमुख असे होते. त्यांचे वडील रंगभूमीवरील कलाकार होते. त्यामुळे अभिनेत्री संध्या यादेखील रंगभूमीवर काम करू लागल्या. त्यांच्या मोठ्या भगिनी वत्सला या देखील रंगभूमीवर काम करत असत. अभिनेत्री संध्या यांना लहानपणापासूनच नृत्याची आवड होती त्यामुळे त्या नृत्याचे देखील कार्यक्रम करत असत. याच नृत्याने त्यांना चित्रपट सृष्टीत प्रवेश मिळवून दिला. दिग्दर्शक व्ही शांताराम यांनी अमर भूपाळी या चित्रपटासाठी अभिनेत्री संध्या यांची निवड केली कारण हा चित्रपट तमाशाप्रधान होता. यातील मुख्य नायिका ही तमासगिरीन होती. सहकाजीकच नायिकेला नृत्य कौशल्याची जाण असणे गरजेचे होते. अभिनेत्री संध्या यांच्याकडे नृत्य कौशल्याची चांगली जाण असल्याने त्यांची या चित्रपटासाठी निवड झाली. या चित्रपटातील तमासगिरणीच्या भूमिकेसाठी अभिनेत्री संध्या यांनी खूप कष्ट आणि नृत्याचे धडे गिरवले. त्यांच्या या कष्टाचे चीज झाले. हा चित्रपट खूप गाजला. यातील गाणीही खूप गाजली. त्यानंतर त्यांना परछाई या हिंदी चित्रपटात खलनायिकेची भूमिका मिळाली या चित्रपटात त्यांनी संध्या हे नाव धारण केले पुढे हेच नाव रूढ झाले. झनक झनक पायल बाजे या संगीतप्रधान चित्रपटातही त्यांनी मुख्य नायिकेची भूमिका साकारली. या भूमिकेने त्यांना अनेक चित्रपट मिळवून दिले. तीन बत्ती चार रास्ता, दो आँखें बाराह हात, नवरंग यासारखे त्यांनी अभिनय केलेले चित्रपट देखील हिट झाले. नवरंग या चित्रपटातील जा रे जा नटखट.... या गाण्यात त्यांनी पुरुष आणि स्त्री अशा दोन्ही भूमिका निभावल्या. त्यानंतर त्यांनी स्त्री, सेहरा, लडकी सह्याद्री की, जल बन मछली नृत्य बिन मजली हे त्यांचे चित्रपट देखील गाजले. अभिनेत्री संध्या यांचा सर्वाधिक गाजलेला आणि लक्षात राहिलेला चित्रपट म्हणजे पिंजरा. या चित्रपटात त्यांनी साकारलेली नायिका अजूनही रसिकांच्या मनात घर करून आहे. अभिनय सम्राट निळू फुले, डॉ श्रीराम लागू यांच्यासारखे दिग्गज कलावंत असतानाही अभिनेत्री संध्या यांची भूमिका रसिकांच्या लक्षात राहिली. या चित्रपटातील सर्व गाणी गाजली. या चित्रपटाने त्याकाळी विक्रम केला होता. चंदनाची चोळी अंग अंग जाळी हा त्यांचा शेवटचा चित्रपट. हा चित्रपटही गाजला. त्यानंतर मात्र त्यांनी मनोरंजन विश्वातून निवृत्ती स्वीकारली. अभिनेत्री संध्या यांनी राजकमल चित्रपट संस्थेखेरीज इतर कोणत्याही चित्रपट संस्थेच्या चित्रपटात काम केले नाही. शेवटपर्यंत त्या राजकमल आणि व्ही शांताराम यांच्याशी एकनिष्ठ राहिल्या. त्यांनी व्ही शांताराम यांच्याशी विवाह केला. व्ही शांताराम यांच्या त्या तिसऱ्या पत्नी होत्या. त्यांना अनेक पुरस्कार मिळाले. महाराष्ट्र सरकारने त्यांना राज कपूर जीवनगौरव पुरस्काराने गौरविले. अभिनय आणि नृत्य यांचा सुंदर मिलाफ असलेल्या अभिनेत्री संध्या यांना स्मृतिदिनी विनम्र अभिवादन!

श्याम ठाणेदार
दौंड जिल्हा पुणे
९९२२५४६२९५

गांधी जयंतीनिमित्त भास्कर दानवेंचा ई-बसने प्रवास; ड्रायव्हर आणि प्रवाशांशी साधला संवाद!

जालना - प्रतिनिधी

पर्यावरण संवर्धन आणि प्रदूषणमुक्त वाहतुकीचा संदेश देण्यासाठी, राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांच्या जयंतीचे औचित्य साधून भाजप महानगर जिल्हाध्यक्ष श्री. भास्कर आबा दानवे यांनी आज जालना ते छत्रपती संभाजीनगर असा ई-बसने प्रवास केला. पर्यावरणाचे रक्षण करण्यासाठी स्वतःपासून सुरुवात करण्याच्या उद्देशाने त्यांनी दर महिन्याला एकदा सार्वजनिक वाहनातून प्रवास करण्याचा संकल्प यावेळी जाहीर केला. प्रवासादरम्यान भास्कर आबा दानवे यांनी ई-बसच्या ड्रायव्हरशी (चालक) विशेष संवाद साधला. ई-बस चालवतानाचा अनुभव, बसचे तंत्रज्ञान, चार्जिंग व्यवस्था आणि प्रवाशांचा मिळणारा प्रतिसाद याविषयी त्यांनी ड्रायव्हरकडून माहिती जाणून घेतली. तसेच बसमधील सामान्य प्रवाशांशीही संवाद साधून त्यांच्या अडचणी व प्रवासाबाबतच्या प्रतिक्रिया त्यांनी ऐकून घेतल्या. याप्रसंगी बोलताना ते म्हणाले, ''ई-बसचा वाढता वापर हे स्वच्छ आणि हरित भविष्याच्या दृष्टीने टाकलेले एक सकारात्मक पाऊल आहे. यामुळे इंधनाची बचत तर होतेच, शिवाय वाढत्या प्रदूषणावर नियंत्रण मिळवण्यास मोठी मदत होते.'' पर्यावरण संवर्धन ही केवळ शासनाचीच नव्हे, तर प्रत्येक नागरिकाची वैयक्तिक जबाबदारी आहे, असे नमूद करत नागरिकांनीही दैनंदिन आयुष्यात पर्यावरणपूरक सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्थेला प्राधान्य द्यावे, असे आवाहन त्यांनी यावेळी केले.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर शेतकरी कर्जमुक्ती योजना २०२६

जिल्ह्यात २३२८७ शेतकऱ्यांचे आधार प्रमाणीकरण

अद्यापही बाकी, तातडीने पूर्ण करण्याचे आवाहन

छत्रपती संभाजीनगर - प्रतिनिधी

'पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर शेतकरी कर्जमुक्ती योजना २०२६' अंतर्गत जिल्ह्यात आतापर्यंत एकूण तीन टप्प्यांमध्ये एकूण ९३२६८ शेतकऱ्यांचे कर्ज खात्यात एकूण रक्कम ६९८ कोटी ९३ लाख रुपये इतकी रक्कम जमा होऊन त्यांचे कर्जखाते निरंक केले आहेत. तथापि, प्रसिद्ध झालेल्या यादीतील २३२८७ शेतकऱ्यांचे आधार प्रमाणीकरण होणे अद्याप बाकी आहे. तरी या शेतकऱ्यांनी तातडीने आपले आधार प्रमाणीकरण पूर्ण करावे,असे आवाहन जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था समृत जाधव यांनी केले आहे. यासंदर्भात जिल्हा उपनिबंधक यांच्या कार्यालयामार्फत देण्यात आलेल्या माहितीनुसार, पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर शेतकरी कर्जमुक्ती योजना २०२६ अंतर्गत जिल्ह्यातील सर्व बँकांनी १९०७०१ शेतकऱ्यांची माहिती कर्जमाफी योजनेचे पोर्टलवर अपलोड केली आहे. यापैकी १२६२८६ शेतकऱ्यांची विशिष्ट क्रमांकाची यादी आधार प्रमाणीकरण (-) करण्यासाठी प्रसिद्ध झाली असून १०२९९९ शेतकऱ्यांनी त्यांचे आधार प्रमाणीकरण पूर्ण केलेले आहे. आधार प्रमाणीकरण पूर्ण केलेल्या शेतकऱ्यांच्या खात्यात शासन स्तरावरून ऑनलाइन पद्धतीने रकमा जमा करण्यात आल्या आहेत. दि. १ ऑक्टोंबर पर्यंत जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेच्या १९२९ कर्जखात्यांमध्ये ८ कोटी ८४ लक्ष रुपये इतर बँकांच्या १६३९४ कर्जखात्यांमध्ये १७१ कोटी ५९ लक्ष रुपये असे एकूण १८ हजार ३२३ कर्जखात्यांमध्ये एकूण १८० कोटी ४३ रुपये इतकी रक्कम जमा झाली आहे. आतापर्यंत एकूण तीन टप्प्यांमध्ये एकूण ९३२६८ शेतकऱ्यांचे कर्ज खात्यात एकूण रक्कम ६९८ कोटी ९३ लाख रुपये इतकी रक्कम जमा होऊन त्यांचे कर्जखाते निरंक केले आहेत. तथापि, अद्याप २३२८७ शेतकऱ्यांचे आधारप्रमाणीकरण बाकी आहे. ''पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर शेतकरी कर्जमुक्ती योजनेचे पोर्टलवर प्रसिद्ध झालेल्या यादी जिल्ह्यातील सर्व बँकशाखा/विका संस्था/आपले सरकार सेवा () केंद्र/ग्रामपंचायत/तलाठी कार्यालय/सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था, कार्यालयात प्रसिद्ध करण्यात आलेल्या आहेत. कर्जमुक्ती योजनेचा लाभ घेण्यासाठी लाभार्थी शेतकऱ्यांनी जवळच्या आपले सेवा केंद्रात त्यांचे आधार प्रमाणीकरण तातडीने पूर्ण करणे अत्यावश्यक व बंधनकारक आहे. प्रसिद्ध झालेल्या यादीतील २३२८७ शेतकऱ्यांचे आधार प्रमाणीकरण होणे अद्याप बाकी आहे.

जिल्ह्यातील सर्व शेतकऱ्यांनी आपले सरकार केंद्रावर जाऊन आधार प्रमाणीकरण (-) तातडीने करावे, असे आवाहन जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, छत्रपती संभाजीनगर यांचे मार्फत करण्यात येत आहे. आधार प्रमाणीकरण करण्यासाठी लाभार्थी शेतकऱ्यांनी यादीमध्ये नाव समाविष्ट असल्याची खात्री करून ॲप्लीकेशन क्रमांक, मूळ आधारकार्ड व बचत खात्याचे पासबुक घेऊन समक्ष आपले सरकार सेवा () केंद्रावर जाऊन तातडीने आधार प्रमाणीकरण करून घेण्याचे आवाहन, जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, छत्रपती संभाजीनगर यांनी केले आहे. अधिक माहितीसाठी संबंधित बँक शाखा, विविध कार्यकारी सेवा सहकारी संस्था, तसेच जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, छत्रपती संभाजीनगर व उप/सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था यांचे कार्यालयांशी संपर्क साधावा,असे आवाहन करण्यात आले आहे.

घनसावंगी मतदारसंघातील दुष्काळसदृश परिस्थितीवर तातडीने उपाययोजना करा

आमदार हिकमत उढाण यांचे महसूलमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे यांच्याकडे निवेदन

घनसावंगी - प्रतिनिधी

घनसांवगी विधानसभा मतदारसंघातील दुष्काळसदृश परिस्थिती, वाढती पाणीटंचाई आणि शेतकऱ्यांच्या पिकांचे झालेले मोठे नुकसान लक्षात घेऊन आमदार हिकमत दादा उढाण यांनी राज्याचे महसूल मंत्री ना. श्री. चंद्रशेखरजी बावनकुळे यांची भेट घेऊन शेतकरी व ग्रामीण जनतेच्या विविध प्रश्नांबाबत सविस्तर निवेदन सादर केले. यावेळी पीकविम्यासाठी प्रत्यक्ष मानवी पंचनामे ग्राह्य धरून सन २०२४ व २०२५ मधील प्रलंबित पीकविमा दावे तातडीने निकाली काढावेत, अशी मागणी करण्यात आली. तसेच प्रलंबित कर्जमाफीची रक्कम तातडीने वितरित करून शेतकऱ्यांना नवीन पीककर्ज उपलब्ध करून द्यावे आणि कर्जासाठीची अट रद्द करावी, अशी मागणीही करण्यात आली.

दुष्काळी परिस्थितीमुळे आर्थिक संकटात सापडलेल्या शेतकऱ्यांना कोरडवाहू शेतकऱ्यांना ₹५० हजार, बागायती शेतकऱ्यांना ₹१ लाख आणि पात्र भूमिहीन शेतमजुरांना ₹२५ हजार विशेष अनुदान देण्यात यावे, अशी मागणी आमदार उढाण यांनी केली.

घनसावंगी, जालना व अंबड तालुक्यात मंडळनिहाय चारा छावण्या सुरू कराव्यात, मोसंबी व इतर फळबागांसाठी स्वतंत्र टँकरची व्यवस्था करावी तसेच पाणीटंचाईग्रस्त गावांची वाड्या-वस्त्यांची गावनिहाय मागणी व प्राथमिक आढावा तयार करून तातडीने पिण्याच्या पाण्याचे टँकर सुरू करावेत, अशी मागणी करण्यात आली. तसेच जलजीवन मिशनची अपूर्ण कामे पूर्ण करणे, मनरेगा/ची कामे मोठ्या प्रमाणावर सुरू करणे, प्रलंबित मजुरी अदा करणे, दुष्काळी परिस्थितीत वीज बिल वसुलीस स्थगिती देऊन वीज तोडणी थांबवणे व लोडशेडिंग बंद करणे, शेतातील वस्त्यांवरील शेतकऱ्यांना सिंगल फेज वीज उपलब्ध करून देणे, या मागण्याही निवेदनातून करण्यात आल्या.

दुष्काळ निवारणाच्या कामांना आचारसंहितेचा अडथळा निर्माण होऊ नये यासाठी प्रशासनाला स्पष्ट निर्देश द्यावेत, रेशन दुकानांवर पुरेसा धान्यसाठा उपलब्ध करावा, विद्यार्थ्यांचे परीक्षा शुल्क व शैक्षणिक फी माफ करावी, पाणीपट्टी, शेतसारा व इतर शासकीय करांमध्ये सवलत द्यावी तसेच कालवे व वितरिकांची तातडीने दुरुस्ती करावी, अशी मागणीही आमदार उढाण यांनी केली. संकटात सापडलेल्या बळीराजाला आणि ग्रामीण जनतेला तातडीने दिलासा मिळणे आवश्यक असून, शासनाने या सर्व मागण्यांवर सकारात्मक व त्वरित निर्णय घ्यावा, अशी आग्रही भूमिका आमदार हिकमत दादा उढाण यांनी महसूलमंत्री ना. चंद्रशेखरजी बावनकुळे यांच्यासमोर मांडली.

वाई येथे सर्पदंशाने बैलाचा मृत्यू; शेतकऱ्याचे ७० हजारांचे नुकसान

जालना - प्रतिनिधी

मंठा तालुक्यातील वाई येथे शेतकरी भगवान रावसाहेब उबाळे गट नंबर २२५ या शेतामध्ये नेहमीप्रमाणे बैल बांधलेले असतात मात्र दिनांक २/१०/२०२६ रोजी अचानक एक बैल सर्प दंशाने मृत्यू पावला. शेती कष्टाची आणि जिव्हाळ्याची गोष्ट असते,पण निसर्गाच्या एका फटक्याने शेतकऱ्यावर दुःखाचा डोंगर कोसळतो. अशीच एक दुर्दैवी घटना वाई परिसरात घडली आहे. वाई येथील शेतकरी भगवान रावसाहेब उबाळे यांच्या गोठ्यासमोर बांधलेल्या बैलाला एका विषारी सापाने दंश केला.

सर्पदंश झाल्याचे लक्षात येताच बैलाची प्रकृती झपाट्याने खालावली. पशुवैद्यकीय डॉक्टरांना बोलावून उपचार सुरू करण्यापूर्वीच बैलाचा जागीच मृत्यू झाला. या घटनेमुळे शेतकऱ्याचे अंदाजे ७० हजार रुपयांचे थेट आर्थिक नुकसान झाले आहे. ऐन शेतीच्या हंगामात कामाचा मुख्य सोबती दगावल्याने उबाले कुटुंबावर मोठे संकट आले असून, शासनाने तात्काळ पंचनामा करून आर्थिक मदत द्यावी, अशी मागणी गावकऱ्यांकडून होत आहे.

अन्न सुरक्षा प्रशिक्षण शिबिरात ४९ कॅटरिंग व्यावसायिकांचा सहभाग

नियम हे त्रास देण्यासाठी नव्हे तर सुरक्षेसाठी असतात-निखिल कुलकर्णी

जालना । प्रतिनिधी - कॅटरिंग व्यवसायात अन्न सुरक्षा, स्वच्छता आणि सुरक्षित अन्न हाताळणीच्या नियमांची प्रभावी अंमलबजावणी व्हावी, या उद्देशाने जालना केटरर्स असोसिएशनच्यावतीने शनिवार दि. ३ सप्टेंबर रोजी येथील मधुर बँक्वेट हॉलमध्ये अन्न सुरक्षा आणि मानके प्राधिकरणाच्या नियमांनुसार पार पडलेल्या अन्न सुरक्षा प्रशिक्षण व प्रमाणीकरण या विशेष शिबिरात शहरातील ४९ कॅटरिंग व्यावसायिकांनी सहभाग नोंदविला.

राज्यात तुकाराम मुंढे यांनी अन्न व औषध प्रशासन आयुक्तपदाचा कार्यभार स्वीकारल्यानंतर अन्न सुरक्षेबाबत मोठ्या प्रमाणावर जनजागृती निर्माण झाली आहे. याच पार्श्वभूमीवर जालना केटरर्स असोसिएशनच्यावतीने मार्गदर्शन आणि प्रशिक्षण सत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. या विशेष शिबिराचे उद्घाटन अन्न व औषध प्रशासनाचे सहाय्यक आयुक्त निखिल कुलकर्णी यांच्याहस्ते आणि अन्न सुरक्षा अधिकारी अश्विनी तांबे, विनोद ओसावार, अधिकृत अन्नसुरक्षा प्रशिक्षक डॉ. रामेश्वर जाजू यांच्या प्रमुख उपस्थितीत झाले.

यावेळी उपस्थित कॅटरर्सना संबोधित करताना अन्न व औषध प्रशासनाचे सहाय्यक आयुक्त निखिल कुलकर्णी म्हणाले की, प्रशासकीय नियम हे अडथळा नसून, तुमचा दर्जा अधिक उंचावणारे कवच आहेत. अन्न व औषध प्रशासनाचा उद्देश कोणावरही विनाकारण कारवाई करणे नसून, उत्तम काम करणाऱ्यांना प्रोत्साहन देणे आणि नागरिकांच्या आरोग्याचे रक्षण करणे हा आहे. कोणत्याही व्यवसायात निकोप स्पर्धा असावी; मात्र त्यासोबतच एक मजबूत आणि संघटित संघटना असणे काळाची गरज आहे. कॅटरिंग व्यावसायिकांचे कौतुक करताना ते म्हणाले की, कोणताही घरगुती कार्यक्रम, विवाह सोहळा असो वा वाढदिवस, यजमानाचा आनंद हा शेवटी जेवणाच्या गुणवत्तेवर अवलंबून असतो. पाहुणे जाताना जेवण खूप छान झाले असा अभिप्राय देतात, तेव्हा खरी दाद पडद्यामागे काम करणाऱ्या कॅटरर्सच्या कष्टाला मिळते. हॉटेल व्यावसायिकांकडे हक्काचे स्वयंपाकघर असते, परंतु कॅटरर्सना मात्र प्रतिकूल परिस्थिती, अपुरी जागा आणि वेगवेगळ्या आऊटडोअर ठिकाणी जाऊन काही तासांत दर्जेदार नियोजन करावे लागते; हे निश्चितच कौतुकास्पद आहे. स्वयंपाकासाठी लागणारे किराणा सामान, भाजीपाला आणि फळे घेताना त्याची गुणवत्ता तपासावी. वाढपी व आचारी यांचा पोशाख स्वच्छ असावा, तसेच हातमोजे आणि डोक्यावर कॅप वापरणे ग्राहकांमध्ये विश्वासाचे वातावरण निर्माण करते. लग्न समारंभ किंवा मोठ्या महाप्रसादाच्या आयोजनाची माहिती प्रशासनाला आधी असावी, जेणेकरून अन्नाचा संसर्ग किंवा गैरप्रकार टाळता येतील आणि सुरक्षिततेवर देखरेख ठेवता येईल, हा यामागचा मुख्य हेतू आहे. शंभर टक्के सुरक्षित अन्न देणे ही नैतिक जबाबदारी मानून व्यावसायिकांनी स्वतःमध्ये बदल घडवून आणावा, असे ते म्हणाले.

अन्नसुरक्षा प्रशिक्षण सत्रात प्रशिक्षक डॉ. रामेश्वर जाजू यांनी कॅटरिंग व्यावसायिक आणि स्टाफला प्रशिक्षण दिले. यावेळी मार्गदर्शन करताना त्यांनी अन्न सुरक्षेच्यादृष्टीने अन्न हाताळणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची वैयक्तिक स्वच्छता व आरोग्य, स्वयंपाकघर आणि वापरल्या जाणाऱ्या भांडी- उपकरणांचे निर्जंतुकीकरण, स्वच्छता, कच्चे व शिजवलेले अन्न एकमेकांपासून वेगळे ठेवणे, जेणेकरून अन्नाचा संसर्ग टळेल,अन्नाचे योग्य तापमान राखणे, पिण्यासाठी व वापरासाठी शुद्ध पाण्याचा वापर आणि कीटक नियंत्रण यांसारख्या ग्राहकांपर्यंत सुरक्षित व दर्जेदार अन्न पोहोचवण्यासाठी आवश्यक असलेल्या शास्त्रीय पद्धती समजावून सांगितल्या.

या प्रशिक्षण शिबिराच्या यशस्वीतेसाठी पुरुषोत्तम जयपुरिया, सुमित सारस्वत, गोपाल झंवर, कैलास महाराज शर्मा यांनी विशेष परिश्रम घेतले. या शिबिरात बंकटलाल खंडेलवाल, अर्जुन चौधरी, किशोर देशपांडे, दृष्टी लायन्स कॅन्टीन परतूर, अंकित मुथा, गोविंद मंत्री, मोहन इंगळे, राहुल व्यास, शिवम लाहोटी, प्रवीणकुमार मित्तल, नारायण महाराज गौड, महेश बिटले यांच्यासह राहुल व्यास, वरद मोहता, संजय पैठणकर,

अंकित मुथा, प्रवीणकुमार मित्तल, पवन इंगळे, नारायण महाराज गौड, नेमीचंद गौड आदींसह शहरातील कॅटरिंग व्यावसायिक व कर्मचाऱ्यांनी मोठ्या संख्येने सहभाग नोंदविला.

अव्यवहार्य जाचक अटी शिथिल कराव्यात-पुरुषोत्तम जयपुरिया

प्रास्ताविकात फेडरेशन ऑफ ऑल इंडिया केटरिंग असोसिएशनचे पॅट्रन सदस्य तथा केटरर्स असोसिएशन ऑफ महाराष्ट्रचे कोषाध्यक्ष पुरुषोत्तम जयपुरिया यांनी कॅटरर्सच्या भावना स्पष्टपणे मांडल्या. ते म्हणाले, आम्ही अन्न व औषध प्रशासनाच्या नियमांचे स्वागतच करतो आणि कायद्याचे पालन करण्यासाठी प्रशासन, महाराष्ट्र असोसिएशन तसेच ऑल इंडिया असोसिएशनसोबत आम्ही पूर्णपणे बांधील आहोत. आयुक्त तुकाराम मुंढे कोणतीही नवीन गोष्ट लादत नसून केवळ नियमांची सक्ती करत आहेत. मात्र, कोणत्याही कार्यक्रमाची ८ दिवस आधी पूर्वपरवानगी घेणे ही अट कॅटरिंग व्यवसायाच्या दृष्टीने प्रत्यक्ष अंमलबजावणीत अत्यंत अव्यवहार्य आहे. अनेकदा क्लायंट अगदी ऐनवेळी ऑर्डर्स ठरवतात. अशा जाचक व नाहक त्रासाच्या नियमांबाबत आम्ही राज्यस्तरावर आयुक्त मुंढे यांच्याशी दोन बैठका घेऊन चर्चा केली असून ते नियम शिथिल करण्याची मागणी केली आहे. सर्व कॅटरर्सनी एकत्र येऊन ही संघटना अधिक मजबूत करावी व सर्वांनी कायदेशीर परवाने, जीएसटी व फास्टॅक प्रमाणपत्र मिळवून अधिकृतरीत्या व्यवसाय करावा, असे ते म्हणाले.

कदीम जालना पोलिसांची मोठी कारवाई

घरफोडी करणारा सराईत आरोपी जेरबंद; २ लाख २० हजारांचा मुद्देमाल हस्तगत

जालना । प्रतिनिधी - कदीम जालना पोलीस ठाण्याच्या हद्दीत बंद घरांचे कुलूप लावून घरफोड्या करणाऱ्या एका सराईत आरोपीस पोलिसांनी बेड्या ठोकल्या आहेत. या धडक कारवाईत पोलिसांनी दोन घरफोडीच्या गुन्ह्यांची उकल करून तब्बल २,२०,००० रुपये किंमतीचे १३ ग्रॅम सोन्याचे दागिने हस्तगत केले आहेत.

पोलिसांकडून मिळालेल्या माहितीनुसार, कदीम जालना पोलीस ठाणे हद्दीत दिनांक १८/०८/२०२६ रोजी प्रज्ञा बुद्ध विहार जवळ, जुना जालना आणि दिनांक १८/०९/२०२६ रोजी ऋषीपार्क, संजीवनी हॉस्पिटल, जुना जालना येथील फिर्यादींच्या राहत्या घरांचे कुलूप तोडून अज्ञात चोराने सोन्याची पोत व अंगठी लांबवली होती. याप्रकरणी कदीम जालना पोलीस ठाण्यात गुन्हे दाखल करण्यात आले होते.

पोलीस अधीक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली कारवाई

सदर गुन्ह्यांचे गांभीर्य लक्षात घेऊन मा. पोलीस अधीक्षक श्री. तेघबीर सिंह संधू, अपर पोलीस अधीक्षक श्री. विक्रम साळी आणि उपविभागीय पोलीस अधिकारी श्री. अनंत कुलकर्णी यांच्या मार्गदर्शनाखाली पोलीस निरीक्षक जनार्धन शेवाळे व त्यांच्या तपास पथकाने तांत्रिक विश्लेषण व खबऱ्यांच्या माध्यमातून या गुन्ह्याचा छडा लावला.

तपासादरम्यान हरीओम संतोष करडकर (वय २४ वर्षे, रा. म्हाडा कॉलनी, पाच अंबादेवी, जुना जालना) या सराईत आरोपीला पोलिसांनी ताब्यात घेतले. चौकशीत त्याने गुन्ह्याची कबुली दिली असून, त्याच्याकडून गुन्ह्यातील ९ ग्रॅम वजनाचे मिनी गंठण आणि ४ ग्रॅम वजनाची सोन्याची अंगठी असा एकूण २,२०,००० रुपये किंमतीचा मुद्देमाल जप्त करण्यात आला आहे. आरोपीकडे इतर गुन्ह्यांच्या अनुषंगाने देखील कसून तपास सुरू आहे.

यशस्वी कारवाई करणारे पथक

ही उल्लेखनीय कामगिरी पोलीस अधीक्षक श्री. तेघबीर सिंह संधू, अपर पोलीस अधीक्षक श्री. विक्रम साळी, उपविभागीय पोलीस अधिकारी श्री. अनंत कुलकर्णी यांच्या मार्गदर्शनाखाली पोलीस निरीक्षक श्री. जनार्धन शेवाळे, पोहेकॉ / सदा राठोड, सचिन चौधरी, धनाजी कावळे, पोकॉ/मतीन शेख, इम्रान खान, संदीप चव्हाण आणि दिलीप गायकवाड यांनी पार पाडली. प्रकरणाचा पुढील तपास कदीम जालना पोलीस करत आहेत.

मंठ्यात गांधी-शास्त्री जयंतीनिमित्त काँग्रेसची मिरवणूक

मंठा । गजानन माळकर पाटील - मंठा तालुका काँग्रेस कमिटीच्या वतीने राष्ट्रपिता महात्मा गांधी व माजी पंतप्रधान लालबहादूर शास्त्री यांच्या संयुक्त जयंतीनिमित्त शहरातून मिरवणुकीचे आयोजन करण्यात आले. काँग्रेसचे मंठा तालुकाध्यक्ष विवेकराव घारे यांच्या पुढाकारातून हा कार्यक्रम झाला.

मिरवणुकीस माजी आमदार राजेश राठोड, जिल्हा महासचिव निळकंठ वायाळ, महाराष्ट्र प्रदेश युवक काँग्रेसचे सचिव सुरेश वावळे, जिल्हा सचिव शरद बोराडे, डॉ. शरद शेळके, प्रकाश अण्णा घुले, डॉ. शिवाजीराव गणगे, नगरसेवक राजेश खंदारे, आसाराम चोरमारे, गणेश घारे, बंडू घारे, विलास वावळ, बाबुराव शेंडगे यांच्यासह काँग्रेसचे पदाधिकारी, कार्यकर्ते व नागरिक सहभागी झाले होते. यावेळी महात्मा गांधी यांच्या सत्य, अहिंसा आणि सामाजिक एकतेच्या विचारांचे स्मरण करण्यात आले. मिरवणुकीदरम्यान कार्यकर्त्यांनी महात्मा गांधी यांच्या विचारांचा जयघोष करत शहरातील विविध मार्गांवरून मार्गक्रमण केले. कार्यक्रमामुळे शहरात उत्साहाचे वातावरण निर्माण झाले होते. मिरवणुकीच्या आयोजनासाठी काँग्रेसचे पदाधिकारी व कार्यकर्त्यांनी परिश्रम घेतले.

जिल्हा परिषद प्रशालेत अभिजात मराठी भाषा दिवस उत्साहात

विविध स्पर्धांचे आयोजन; विद्यार्थ्यांना मराठी भाषा, साहित्य व वाचनाचे महत्त्व पटवून दिले

पैठण । प्रतिनिधी - जिल्हा परिषद प्रशाला मुलांची, पैठण येथे ३ ऑक्टोबर रोजी अभिजात मराठी भाषा दिवस विविध उपक्रमांनी उत्साहात साजरा करण्यात आला. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्रशालेचे मुख्याध्यापक अंकुश गाढे होते. प्रमुख पाहुणे व मार्गदर्शक म्हणून संतपीठ, पैठण येथील व्याख्याते डॉ. राधाकृष्ण अकोलकर तसेच प्रशालेचे माजी विद्यार्थी व माजी मुख्याध्यापक जालिंदर फलके उपस्थित होते.

कार्यक्रमाच्या प्रारंभी प्रशालेच्या वतीने उपस्थित मान्यवरांचा शाल व पुष्पगुच्छ देऊन सत्कार करण्यात आला. विद्यार्थ्यांना अभिजात मराठी भाषेचे महत्त्व समजावे, तसेच त्यांच्यामध्ये मराठी भाषा, साहित्य आणि वाचनाची गोडी निर्माण व्हावी, या उद्देशाने निबंध लेखन, चित्रकला, सुंदर हस्ताक्षर आदी विविध स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले होते.

यावेळी मार्गदर्शन करताना डॉ. राधाकृष्ण अकोलकर यांनी अभिजात मराठी भाषेचा ऐतिहासिक, सांस्कृतिक व साहित्यिक वारसा विद्यार्थ्यांसमोर उलगडून सांगितला. तंत्रज्ञानाच्या युगातही मराठी साहित्याची गरज आणि महत्त्व अधोरेखित करत त्यांनी संत ज्ञानेश्वर, संत तुकाराम, संत एकनाथ व संत नामदेव यांच्या साहित्यिक योगदानाची माहिती दिली.

ज्ञानेश्वरीने ज्ञानाची दिशा दिली, संत तुकारामांच्या अभंगांनी भक्तीची उंची गाठली, तर संत एकनाथांनी साहित्याच्या माध्यमातून समाजप्रबोधन केले, असे त्यांनी नमूद केले. संत एकनाथांची गवळण, भारूड, अभंग आणि ग्रंथसंपदा याबाबतही त्यांनी विद्यार्थ्यांना माहिती दिली.

जालिंदर फलके यांनी मराठी भाषा समृद्ध करण्यासाठी संवाद, संस्कृती, संतविचार आणि साहित्य जनसामान्यांपर्यंत पोहोचणे ही काळाची गरज असल्याचे सांगितले. विद्यार्थ्यांमध्ये शालेय जीवनापासूनच वाचन व लेखनाची आवड निर्माण करण्यासाठी शिक्षकांची भूमिका महत्त्वाची असून, शिक्षक, विद्यार्थी आणि शाळांनी त्यासाठी सातत्याने प्रयत्न करणे आवश्यक असल्याचे त्यांनी नमूद केले.

कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी एनसीसी प्रमुख ताराचंद हिवराळे, दिलीप तांगडे, जयाजी गटकळ, उस्मान बागवान, गणेश थोटे, वैशाली कुटे, शबाना सय्यद, ज्योती बलखंडे, चांद शेख यांच्यासह पालक व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

मराठी गौरव गीताने कार्यक्रमाची सांगता करण्यात आली.

पाहिजेत
प्रत्येक जिल्हा, तालुका व ग्रामीण भागात प्रतिनिधी नेमणूक करणे आहे.
वार्ताहर/जाहिरात प्रतिनिधी नेमणे आहे
आर्य व्रत आवाज सर्वसामान्य जनतेचा ! या साप्ताहिक करिता व सोशल मीडिया चॅनल करिता
प्रत्येक जिल्हा, तालुका व ग्रामीण भागात वार्ताहर/जाहिरात प्रतिनिधी नेमणे आहे. इच्छुकांनी त्वरित संपर्क साधावा...
नियुक्ती पत्र व ओळख पत्र दिले जाईल.
पात्रता १. समाजसेवी २. जनसंवाद ३. स्मार्ट फोन व सोशल मीडिया चा वापर येणे आवश्यक
साप्ताहिक आर्य व्रत आवाज सर्वसामान्य जनतेचा !
• संपर्क संपादक मंडळ •
+91 99600 07982 / +91 98903 84782
• नियम व अटी लागू *

हे पत्र मालक, प्रकाशक अनिल शिवाजी खरगे. मुद्रक आनंद काशीनाथ इंगळे यांनी महामाया प्रिंटींग प्रेस, श्रीराम अपार्टमेंट, गनेदिवाल लेआऊट, भाग्यनगर अमरावती ४४४६०२ (महाराष्ट्र) येथे छापून कार्यालय साप्ताहिक **आर्य व्रत**, वारंटवार रोड, मोदीखाना, जालना, पो जालना ता जि. जालना ४३१२०३ (महाराष्ट्र) येथे प्रकाशित केले. **संपादक : अनिल शिवाजी खरगे मो.नं. ९९६०००७९८२**, RNI No. MHMAR/25/0711
Owner & Publisher Anil Shivaji Kharge, Printer, Ananad Kashinath Ingle Printed At Mahamaya Printing Press, Shriram Apartment, Ganediwal Layout Bhagya Nagar, Amaravati, 444602 Maharashtra. Place of Publication Office Weekly AARYA WRAT, War and Want Road, Modikhana, JALNA, Tq. Dist JALNA 431203 (Maharashtra) Editor : Anil Shivaji Kharge, Mob no. 9960007982
अंकात प्रकाशित होणाऱ्या लेखाशी संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही. लेखातील मजकुरासंदर्भातील सर्वस्वी जबाबदारी ही संबंधीत लेखकाचीच असेल. (सर्व वाद जालना न्यायालयातंर्गत)